

Signa dedit nautis, cuncti quæ noscere possent,
 Commiserans hominum metuendos undique casus. 435
 Nam cum fulgentem cernes sine nubibus atris
 Aram sub media cæli regione locatam,
 A summa parte obscura caligine testam,
 Tum validis fugito devitans viribus Austrum:
 Quem si prospiciens vitaveris, omnia caute 440
 Armamenta locans, tuto labere per undas.
 Sin gravis incidit vehementi flamine ventus
 Perfringet cellos defixo robore malos,
 Ut res nulla feras possit mulcere procellas,
 Ni parte ex Aquilonis opacam pellere nubem 445
 Coeperit, & subitis auris diduxerit Ara.
 Sin humeros medio in cælo Centaurus habeat,
 Ipsaque carulea contextus nube feretur,
 Atque Aram tenui ⁵³ caligans vestiet umbra,
 Ad signorum obitum vis est metuenda Favoni. 450
 Ille autem Centaurus in alta sede locatus,
 Qua sese clarum collucens Scorpius infert,
 Hæc subter partem præportans ipse virilem
 Cedit, Equi partes properans conjungere Chelis.
⁵⁴ Hic dextram porgens, quadrupes qua vasta tenetur, 455
 Quam nemo certo donavit nomine Graium,
 Tendit & illustrem truculentus cedit ad Aram.
 Hic sese infernis de partibus erigit Hydra
 Præcipiti lapsu, flexo cum corpore serpens.
 Hæc caput atque oculos torquens ad terga Nepai, 460
 Convexoque sinu subiens inferna Leonis,
 Centaurum leni contingit lubrica cauda:
 In medioque sinu fulgens Cratera relucet.
 Extremum nitens plumato corpore Corvus
 Rostro tundit; & hic Geminis est ille sub ipsi 465

⁵³ Caligans] Leg. caligo vestiat. Idem.

⁵⁴ Hic dextram porgens] Pingebatur Centaurus habitu porrigentis, sive extendentis dextram, & ea tenentis bestiam quadrupedem vestiam ac protensam; eamque versus Aram, fidus quatuor stellis illustre, quasi illam effec-

tuissimam ad Aram immolaturus. Mavult Patricius illustrem referri ad quadrupedem, ut quæ stellis habeat decem, cum Ara constet tantum quatuor. Nihil in Græco est, quo his possit dirimi. Anonymus.

An-

Antecanis, Graio Procyon qui nomine fertur.
 Hæc sunt, quæ visens nocturno tempore signa,
 Æternumque volens mundi pernoscere motum,
 Legitimo cernes cælum lustrantia cursu.
 Nam quæ per bis sex signorum labier orbem 470
 Quinque solent stellæ, simili ratione notari
 Non possunt: quia quæ faciunt vestigia cursu,
 Non eadem semper spatio portata teruntur.
 Sic malunt errare vagæ per nubila cæli,
 Atque suos vario motu metirier orbes. 475
 Hæc faciunt magnos longinqui temporis annos,
 Cum redeunt ad idem cæli sub tegmine signum:
 Quarum ego nunc nequeo totos evolvere cursus.
 Verum hæc, quæ semper certo volvuntur in orbe
 Fixa simul, magnos edicam gentibus orbes. 480
 Quattuor aeterno lustrantes lumine mundum,
 Orbes stelligeri portantes signa feruntur,
 Amplexi terram cæli sub tegmine fulti:
⁵⁵ E quibus annorum volitantia limina nosces,
 Quæ densis distincta libebit cernere signis. 485
 Tum multos orbes magno cum lumine latos,
 Vincetos inter se, & nodis cælestibus aptos,
 Atque pari spatio duo cernes esse duobus.
 Nam sic nocturno cognoscens tempore cælum,
 Cum neque caligans deterat fidera nubes, 490
 Nec pleno stellis superavit lumine Luna,
 Vidisti magnum candentem serpere circum:
 Lacteus hic nimio fulgens candore notatur:
 Is non perpetuum detexens conficit orbem:
 Quattuor huic simili nitentes mole feruntur: 495
 Sed spatio multum superest: præstare duobus
 Dicitur, & late cæli lustrare cavernas.
 Quorum alter tangens Aquilonis vertitur aurâs,
 Ora petens Geminorum illustria: tum genus ardens

Y 2

SI

⁵⁵ E quibus annorum] Hic satis tene non intellexisse puer Cicero. Alios cæli do- bricosus est Aratus, ut existimari possit eum strina auctores habet. Idem.

In sese retinens Aurigæ portat utrumque. 500
 Hunc sura læva Perseæ humeroque sinistro
 Tangit: at Andromedæ hic dextra de parte tenetur,
 Cui manus ad Boream, cubitus cui spectat ad Austrum,
 Imponitque pedes duplices Equus: & simul Ales
 Ponit avis caput, & clinato corpore tergum. 505
 Anguitenens humeris connititur: illa recedens
 Austrum consequitur devitans corpore Virgo.
 At vero totum spatium investit, & orbis
 Magni Leo, & claro collucens lumine Cancer,
 In quo consistens convertit curriculum sol 510
 Æstivus, medio distinguens corpore cursus.
 Hic totus medius circo disjungitur ipso:
 Subter testatum cava tegmina, & intus & extra,
 Lumen habens, sævi sed vis horrenda Leonis
 Pectoribus validis, atque albo possidet orbem. 515
 Hunc octo in partes divisum noscere circum
 Si potes, invenies supero convertier orbe
 Quinque, pari spatio partes tres esse relictas,
 Tempore nocturno quas vis inferna frequenter.
 Ille quidem a Boreæ cancro connectitur auris, 520
 Alter ab infernis contra committitur austris:
 Distribuens medium subter fecat hic Capricornum,
 Atque pedes gelidum rivum fundentis Aquari,
 Cæruleæque feram caudam Pistricis, & illum
 Fulgentem Leporem, inde pedes Canis, & simul amplam 525
 Argolicam retinet crebro cum lumine Navem:
 Tergaque Centauri, atque Nepai portat acumen:
 Inde Sagittari defixum possidet arcum.
 Hunc a clarifonis auris Aquilonis ad Austrum
 Cedens postremum tangit rota fervida solis; 530
 Exinde in superas brumali tempore flexu
 Se recipit sedes: huic orbi quinque tributa
 Nocturnæ partes, supera tres luce dicantur.
 Hæc inter mediam in partem retinere videtur
 Tantus quantus erit collucens Læteus orbis, 535
 In

In quo autumnali, atque iterum sol lumine verno
 Exæquat spatium lucis cum tempore noctis.
 Hunc retinens Aries subluet corpore totus,
 Atque genu flexo Taurus connititur ingens:
 Orion claro contingens corpore fertur: 540
 Hydra tenet flexu Crateram, Corvus adhæret:
 Et paucæ Chelis stellæ: simul Anguitenentis
 Sunt genua, & summi Jovis Ales nuntius instat:
 Propter Equus capite & cervicum lumine tangit.
 Hæc æquo spatio devinctos sustinet axis, 545
 Per medios summo cæli de vertice tranans.
 Ille autem claro quartus cum lumine circus
 Partibus extremis extremos continet orbes,
 Et simul a medio media de parte fecatur,
 Atque obliquus in his nitens cum lumine fertur: 550
 Ut nemo, cui sancta manu doctissima Pallas
 Solertem ipsa dedit fabricæ rationibus artem,
 Tam tornare cate contortos possiet orbes,
 Quam sunt in cælo divino numine flexi,
 Terram cingentes, ornantes lumine mundum, 555
 Culmine tranverso retinentes sidera fulta.
 Quattuor hi motu cuncti volvuntur eodem;
 Sed tantum supera terras semper tenet ille
 Curriculum, oblique implexus tribus orbibus unus,
 Quanto est divisus Caneer spatio a Capricorno, 560
 Ac subter terras spatium par esse necesse est.
 Et quantos radios jacimus de lumine nostro,
 Quois hunc convexum cæli contingimus orbem,
 Sex tantæ poterunt sub eum succedere partes,
 Bina pari spatio cælestia signa tenentes. 565
 Zodiacum hunc Græci vocitant, nostrique Latini
 Orbem signiferum perhibebunt nomine vero:
 Nam gerit hic volvens bis sex ardentia signa.
 Æstifer est pandens serventia sidera Cancer:
 Hunc subter fulgens cedit vis torva Leonis: 570
 Quem rutilo sequitur collucens corpore Virgo:

Exin

Exin projecta claro cum lumine Chelæ:
 Ipsaque consequitur lucens vis magna Nepai:
 Inde Sagittipotens dextra flexum tenet arcum:
 Post hunc ore fero Capricornus vadere pergit:
 Humidus inde loci collucet Aquarius orbi:
 Exin Iquammifero serpentes fidere Pisces:
 Queis comes est Aries obscuro lumine labens,
 Inflexoque genu projecto corpore Taurus,
 Et Gemini clarum jactantes lucibus ignem:
 Hæc sol aeterno convectit lumine lustrans,
 Annua conficiens vertenti tempora cursu,
 Hic quantus terris confectus pellitur orbis,
 Tantundem ille patens supera mortalibus edit:
 Sex omni semper cedunt labentia nocte,
 Tot calum rursus fulgentia signa revisunt.
 Hoc spatium tranans cæcis nox conficit umbris,
 Quod supera terras prima de nocte relictum est,
 Signifero ex orbe, & signorum ex ordine sultum.
 Quod si solis aves certos cognoscere cursus,
 Ortus signorum nocturno tempore vifis:
 Nam semper signum exoriens Titan trahit unum.
 Sin autem officiens signis mons obstruet altus,
 Aut adiment lucem cæca caligine nubes:
 Certas ipse notas cæli de tegmine sumens,
 Ortus atque obitus omnes cognoscere possis.
 Quæ simul existant, cernes; quæ tempore eodem
 Præcipitent obitum nocturno tempore, nosces.
 Jam simul ut supera se toto lumine Cancer
 Extulit, extemplo cedit delapsa Corona,
 Et loca convifit cauda tenus infera Piscis.
 Dimidiam retinens stellis distincta Corona
 Partem etiam supera, atque alia de parte repulsa est:
 Quam tamen inlequitur Piscis, nec totus ad umbras
 Tractus, sed superato contextus corpore cedit,
 Atque humeros usque a genibus, clarumque recondit
 Anguitenens validis magnam a cervicibus Anguem.

Jam

Jam vero Arctophylax non æqua parte secatur.
 Nam brevior clara cæli de parte videtur,
 Amplior infernas depulsius possidet umbras.
 Quattuor hic obiens secum deducere signa
 Signifero solet ex orbi, tum serius ille,
 Cum supera sese fatiavit luce, recedit,
 Post mediam labens claro cum corpore noctem.
 Hæc obscura tenens convectit sidera tellus:
 At parte ex alia claris cum lucibus errat
 Orion, humeris & lato pectore fulgens,
 Et dextra retinens non cassum luminis ensen.
 Sed cum de terris vis est patefacta Leonis,
 Omnia, quæ Cancer præclaro detulit ortu,
 Cedunt obscurata; simul vis magna Aquilæ
 Pellitur, ac flexo confidens corpore Nixus
 Jam supero ferme depulsius lumine cedit:
 Sed levum genus, atque illustrem linquit in altum
 Plantam; tum contra exoritur clarum caput Hydræ,
 Et Lepus, & Procyon, qui sese fervidus infert
 Ante Canem; inde Canis vestigia prima videntur.
 Non pauca e cælo depellens signa repente
 Exoritur candens illuiri lumine Virgo.
 Cedit clara Fides Cyllenia, mergitur unda
 Delphinus, simul obtegitur depulsa Sagitta,
 Atque Avis ad summam caudam, primasque recedit
 Pinna, & magnus pariter delabitur Amnis.
 Hic Equus a capite, & longa cervice latefit:
 Longius exoritur jam claro corpore Serpens,
 Crateraque tenus lucet mortalibus Hydra:
 Inde pedes Canis ostendit jam posteriores,
 Et post ipse trahit claro cum lumine Puppim:
 Insequitur labens per cæli limina Navis.
 Et cum jam toto processit corpore Virgo:
 Hæc medium ostendit radiato stipite Malum.
 At cum procedunt obscuro corpore Chelæ,
 Existit pariter larga cum luce Bootes,

Cujus

Cujus in adverso est Arcturus corpore fixus,
 Totaque jam supera fulgens prolabitur Argo, 645
 Hydraque quod late cælo dispersa tenetur,
 Nondum tota patet, nam caudam contegit umbra.
Anguinenens autem renovata luce refulget.
 Jam dextrum genus, & decoratam lumine suram
 Erigit ille vacans vulgato nomine Nixus, 650
 Qui Fidis Arcadiæ semper confinia tangit:
 Quem nocte extinctum atque exortum vidimus una,
 Persepe ut parvum tranans geminaverit orbem:
 Hic genus, & suram cum Chelis erigit alte;
 Ipse autem præceps obscura nocte tenetur, 655
 Dum Nepa, & Arcitenens invitant lumina cæli,
 Nam secum medium pandet Nepa, tollere vero
 In cælum totum exoriens conabitur Arcus.
 Hic tribus elatus cum signis corpore toto
 Lucet; at exoritur media de parte Corona, 660
 Caudaque Centauri extremo candore refulget.
 Hic se jam totum cæcas Equus abdit in umbras,
 Quem rutila fulgens pluma prætervolat Ales.
 Occidit Andromedæ clarum caput, & fera Pistrix
 Labitur, horribiles epulas funesta requirens: 665
 Hanc contra Cepheus non cessat tendere palmas:
 Illa usque ad spinam mergens se cærulea condit.
 At Cepheus caput, atque humeros, palmasque reclinat.
 Cum vero vis est vehemens exorta Nepai,
 Late fusa volans in terras labitur unda; 670
 Orionque metu percussus conditur una.
 Pace hujus liceat causam explicuisse timoris,
 Virgo, tua; mihi quæso veni placata Diana.
 Hæc fama est hominum, hæc per terras fama vagatur;
 Ut quondam Orion manibus violasse Dianam 675
 Dicitur, excelsis errans in collibus amens,
 Quos tenet Ægæo defixa in gurgite ¹⁶ Chius

¹⁶ Chius Bacchica] Chius hic conveniret, insula nomen, priore syllaba corrigitur; cum nihil repugnaret syllaba. Nam Chius cum est incola Chius dicitur, priore est producta. Est.

Bacchica, quam viridi convestit tegmine vitis.
 Ille feras vecors amenti corde necabat,
 Oenopionis avens epulas ornare nitentes. 680
 At vero pedibus subito percussa Diana
 Insula discessit, disjectaque faxa revellens
 Perculit, & cæcas lustravit luce lacunas:
 E quibus ingenti existit cum corpore præ se
 Scorpium infestus, præportans flebile acumen. 685
 Hic valido cupide venantem percudit ictu,
 Mortiferum in venas figens per vulnera virus:
 Ille gravi moriens contravit corpore terram.
 Quare cum magnis sese Nepa lucibus effert,
 Orion fugiens commendat corpora terris. 690
 Tum vero fugit Andromeda, & Neptunia Pistrix
 Tota latet; cedit converso corpore Cepheus,
 Extremas medio contingens corpore terras.
 Hic caput, & superas potis est demergere partes:
 Infera lumborum nunquam convestiet umbra: 695
 Nam retinent Arcti lustrantes lumine furas.
 Labitur illa simul gnatam lacrymosa requirens
 Cassiopea, neque ex cælo depulsa decore
 Fertur: nam verso contingens vertice primum
 Terras, post humeris, eversa sede, refertur. 700
 Hanc illi tribuunt poenam Nereides almae,
 Cum quibus, ut perhibent, ausa est contendere forma.
 Hæc obit inclinata: at pars exorta Corona est
 Altera, cum caudaque omnis jam panditur Hydra.
 At caput, & totum sese Centaurus opacis 705
 Eripit e tenebris linquens vestigia parva
 Antepedum contexta: simul tum lumina pandit:
 Ipse feram dextra retinet, sed cætera magni
 Expectant Arcus ortum. Prolabitur inde

Tom. IX.

Z

An-

Existimavi tamen aliquando, a Cicerone in insula nomine priorem esse productam. Sed cum etiam Chius, ut ait Plinius (lib. V. cap. 31.) dicatur, quod nomen ex adjectivo (id est, ex adjectivo Chius) factum videtur, fortasse Chis non male legeretur.

Turnebus, Adv. VIII. 17. Favet Apollodorus, lib. I. cap. 4. n. 3. Chius autem cur appelletur Bacchica, non ignorat, qui legerunt saltem Morarium; ne alios ex antiquitate vinorum laudatores accersam. Anonymus.

Anguitenens capite, & manibus, profert simul Anguis 710
 Jam caput, & summum flexo de corpore lumen.
 Hic ille exoritur converso corpore Nixus,
 Alvim, crura, humeros, simul & præcordia lustrans,
 Et dextra radios lato cum lumine jactans.
 Inde Sagittipotens superas convifere lucas 715
 Instittit, & mergit Nixi caput, & simul effert
 Sese clara Fides, & promit pectore Cepheus.
 Fervidus ille Canis toto cum corpore cedit.
 Abditur Orion, obit & Lepus abditus umbra,
 Inferiora cadunt Aurigæ lumina lapsu. 720
 Inde obiens Capricornus ab alto culmine pellit
 Aurigam, instantemque Capram, parvos simul Hæodos,
 Et magnam antiquo depellit nomine Navem.
 Obruitor Procyon. Emergunt alite lapsu
 E terris volucres. Exiit clara Sagitta. 725
 Crus dextrumque pedem linquens obit infera Perseus
 In loca, tum cedens a puppi linquitur Argo.
 At postquam superum conviit Aquarius orbem,
 Australisque Aræ surgit sanctissima sedes,
 Seque humero, & pedibus primis Equus exerit alæ: 730
 Centauri oppositam devolvit ad infera caudam
 Nox, caput, & latos humeros, & pectora magna
 Non potis obscurare, & Hydræ que proxima collo est,
 Subducit Spiram, rutilantiaque ora recondit:
 Cætera sed longum radiant lumine perstant, 735
 Nec prius a superis cedunt cum semifero oris
 Omnia, quam surgant geminato corpore Pisces:
 Surgit & AEGoceri vicinus ab equore piscis,
 Parte alia expectans instantis sideris orum:
 Sic humeri Andromedæ, & cum lassis inclyta palmis 740
 Crura bipartito signorum tempore surgunt:
 Cum primum planis Pisces orientur ab undis,
 Andromedæ dexteris dabitur tibi cernere partes;
 At levæ Aries, linquens inferna locorum,
 Ostendit terris. Illo sub tempore ferme 745
 Hef-

Hesperii servantem Aram confinia ponti,
 Perseaque usque humeros Eoa in parte videbis.
 Hoc dubium est, cessansne Aries præcordia Persei
 Attrahat, an Taurus: Tauro simul æthera lustrat.
 Sed non desinere hæc Tauro exoriente putarim: 750
 Nam vicina illis Aurigæ sidera fulgent,
 Quem tamen haud totum dias in luminis oras
 Taurus agit, Geminis sed enim completur in ipsis.
 Sed duplices Hedi, & cum planta Capra sinistra
 Cum bove se tollunt, tunc terga immania Pistrix 755
 Erigit, & cæli splendentem in fornice caudam.
 Occidit ipse etiam prima jam parte Bootes:
 Quattuor hunc lato vix condunt sidera ponto,
 Levaque in occiduo constans subvolvitur Urse.
 Ambo pedes usque ad geminum genus Anguitenentis 760
 Cedentes cælo, atque immensa sub equora lapsi,
 Surgentes alibi poterunt monstrare Gemellos.
 Jam lateri Pistrix nulli vicina videtur,
 Mox visenda tamen, cum jam fluxu agmina prima
 In medio venient navæ cernenda profundo, 567
 Qui signum expectans magnum manet Oriona,
 Nempe iter ut ratis, & noctis mensura pateat,
 Qualia plura hominum generi Di signa dederunt.

P R O G N O S T I C A.

PRISC. lib. vi. Caprigeni pecoris custos de gurgite vasto.
 IDEM, lib. vii.] Navibus amissis fluitantia quarere plaustra.
 IDEM, lib. x.] Quem neque tempestas perimet, neque
 longa vetustas

Interimet, stinguens præclara insignia cæli.

Z 2

Idem

1 PROGNOSTICA, seu *Diosmeia*, Arati editionis hujus volumine, non nisi otiose in
 carmen, quo signa præsentionelque tempesta- hoc nono reponi videntur: eoque magis,
 tum explicantur. Hoc quoque verterat Cice- quod nullam interpretis operam desiderant.
 ro. Græcum ad nos integrum pervenit: e Obscuram tamen aliorum editorum qui hæc
 Latino versus admodum triginta. Septenos etiam in Fragmentorum collectione repe-
 servavit Priscianus, reliquos Cicero de Di- tunt, ideo diligentiam imitabor, quod nihil
 vin. l. 7. 8. 9. Hi cum in tertio jam sint nocet. Olivetus.

Idem, *ibid.* Ut cum luna means Hyperionis officit orbi,
Stinguuntur radii cæca caligine tecti.

Idem, *lib. xvi.*] Ast autem tenui quæ candent lumine
Phatnæ.

Cic. 1. *Divin.*] Atque etiam ventos præmonstrat sæpe fu-
tuos

Inflatum mare, cum subito, penitusque tumescit,
Saxaque cana, salis niveo spumata liquore,
Tristificas certant Neptuno reddere voces:
Aut densus stridor cum cælo e vertice montis
Ortus, adaugefcit scopulorum sæpe repulsi.

Rava fulix iridem fugiens e gurgite ponti,
Nuntiat horribiles clamans instare procellas,
Haud medicos tremulo fundens e gutture cantus.
Sæpe etiam pertriste canit de pectore carmen,
Et matutinis acredula vocibus instat,
Vocibus instat, & assiduas jacit ore querelas,
Cum primum gelidos rores aurora remittit.
Fuscaque nonnunquam cursans per littora cornix,
Demersit caput, & fluctum cervicæ recepit.

Vos quoque signa videtis, aquai dulcis alumna,
Cum clamore paratis inanes fundere voces,
Absurdoque sono fontes & stagna cietis.

Mollipedesque boves spectantes lumina cæli,
Naribus humiferum duxere ex aere succum.

Jam vero semper viridis, semperque gravata,
Lentiscus triplici solita grandescere foetu,
Ter fruges fundens, tria tempora monstrat arandi.

AL

² Phatnæ] Phatnæ Latinis præsepio signifi-
cat. Rem ipsam quod attinet, Plinius *lib.*
XVIII. cap. ultimo sic habet: *Sunt in signo*
Mauro duæ stellæ parvæ, Astelli appellatæ,

æquum inter illas obinente nubecula, quam
*Præsepio appellant. Hæc cum cælo sereno ap-
paret, deserit, atrox hyems sequitur.* Cic. *Pa-*
tricius.

A L C Y O N E S.

NON.] ... ² Hunc genuit claris delapsus ab astris
Prævius auroræ, solis, noctisque satelles.

¹ Testatur Julius Capitolinus in Gordia-
no, cap. 3. Cicronem poema scripsisse hæc
inscriptione. Ex eo hæc una lacinia super-
est, apud Nonium, verbo *Prævius.* Anonym.

² Hunc] De Ceyce agitur, Alyconis con-
juge, filio Luciferi. Hic dicitur *satelles so-*
lis noctisque, quoniam mane lucet & vesper
re. *Idem.*

L I M O N.

NON. Tu quoque, qui solus læsto sermone,
Conversum, expressumque Latina voce Menandrum
In medio populi sedatis vocibus effers,
Quidquid come loquens, atque omnia dulcia ² liquens.

¹ Limon] Fuisse usitatam apud Græcos
inscriptionem in libris, testatur Plinius in
præfatione suæ Historiæ. Fuisse autem Cice-
ronis quoque Limonem, vel fragmentum i-
psam iudicio est, quod Donatus recitat in
vita Terentii: *cujus quidem fragmenti ver-*
bis laudatur Terentius, poeta comicus. Pa-
tricius. Hunc titulum suis libris præfige-
bant, quo significarent esse in illis variarum
rerum collectanea, varios pratorum flores re-
ferentia, ut notat Joan. Harduinus in Plinii

Præfat.

² Liquens] Eadem ratione dictum est, qua
dixit Horatius *lib. I. Epist. XIX. 44. Fideis*
enim manare poetica mella Te solum. Etenim
Liquis, quo verbo utitur non semel Virgilius,
est *manare.* Ediditque alii, *liquens*, nullo
sensu. Daniel Heinsius, cum ederet Teren-
tium, substituit *dicens.* Si tenuit sensum, re-
cessit nimium a voce *liquens*, quam habue-
rant omnes ante hunc nostrum edii codices.
Olivetus.

M A R I U S.

Cic. *Leg. I. 1.*] Nuntia fulva Jovis, miranda visa figura.
Cic. *Divin. I. 47.*] Hic Jovis altisoni subito pinnata fa-
telles,

Arboris e trunco, serpentis faucia morsu,
Ipsa feris subigit transfigens unguibus anguem
Semianimum, & varia graviter cervicem micantem:

Quem

¹ Poematis hujus, quo Marius popularem
sumum Cicero, communemque patriam orna-
vit, reliquæ extant apud Cicronem omnes,
mihi forte indidem, ut equidem arbitror, de-

sumptus videbitur, & ad Marii fugam perti-
nere versus hic, quem exhibet Isidorus, *O-*
rig. XIX. 1. Olivetus.

Quem se intorquentem lanians, rostroque cruentans,
 Jam satiata animos, jam duros ultra dolores,
 Abjicit efflantem, & laceratum affligit in undas,
 Seque obitu a solis nitidos convertit ad ortus.
 Hanc ubi præpetibus pennis, lapsuque volantem
 Confpexit Marius, divini numinis augur,
 Fausaque signa suæ laudis, reditusque notavit:
 Partibus intonuit cæli pater ipse sinister.
 Sic aquilæ clarum firmavit Jupiter omen.

ISID. Tunc se flustigero tradit, mandatque ² paroni.

² Paroni] Navigio piratico.

DE SUO CONSULATU.

L I B. II.

CIC. *Drvin.* I. 11.] Principio ætherio flammatus Jupiter igni
 Vertitur, & totum collustrat lumine mundum,
 Mentemque divina cælum terraque petiit:
 Quæ penitus sensus hominum, vitalque retentat,
 Ætheris æterni septa, atque inclusa cavernis.
 Et, si stellarum motus cursusque vagantes
 Nosse velis, quæ sint signorum in sede locatæ,
 Quæ verbo, & falsis Grajorum vocibus errant,
 Re vera certo lapsu spatique ferantur:
 Omnia jam cernes divina mente notata.
 Nam primum astrorum volucres te Consule motus,
 Concurfusque graves stellarum ardore micantes,
 Tu quoque, cum tumulos Albano in monte nivales
 Lustrasti, & læto mastiasti lacte Latinas,
 Vidisti & claro tremulos ardore cometas,
 Multaque misceri nocturna strage putasti:
 Quod ferme dirum in tempus cecinere Latinæ,
 Cum claram speciem concreto lumine Luna
 Abdidit, & subito stellanti nocte precepta est.

Quid

Quid vero Phœbi fax tristis nuntia belli,
 Quæ magnum ad culmen flammato ardore volabat,
 Præcipites cæli partes, obitusque petisset:
 Aut cum terribili percussus fulmine civis,
 Luce serenanti vitæ lumina liquit:
 Aut cum se gravido tremefecit corpore tellus?
 Jam vero variæ nocturno tempore visæ
 Terribiles formæ bellum, motusque monebant:
 Multaque per terras vates oracla furenti
 Pectore fundebant tristes minitancia casus.
 Atque ea, quæ lapsu tandem cecidere vetusto,
 Hæc fore perpetuis signis, clarisque frequentans
 Ipse Deum genitor cœlo, terrisque canebat.
 Nunc ea, Torquato quæ quondam, & consule Cotta
 Lydius ediderat Tyrrenæ gentis haruspex.
 Omnia fixa tuus glomerans determinat annus.
 Nam pater altitonans stellanti nixus Olympo,
 Ipse suos quondam tumulos ac templa petivit,
 Et Capitolinis injecit sedibus ignes.
 Tum species ex ære vetus, generataque Natta
 Concidit, elapsæque vetusto numine leges:
 Et divum simulacra peremit fulminis ardor.
 Hic silvestris erat, Romani nominis altrix,
 Martia, quæ parvos Mavortis semine natos
 Uberibus gravidis vitali rore rigabat:
 Quæ tum cum pueris flammato fulminis ictu
 Concidit, atque avulsa pedum vestigia liquit.
 Tum quis non artis scripta ac monumenta volutans,
 Voces tristificas chartis promebat Etruscis?
 Omnes civili & generosa stirpe profectam
 Vitare ingentem cladem, pestemque monebant:
 Vel legum exitium constanti voce ferebant,
 Templa deumque adeo flammis, urbesque jubebant
 Eripere, & stragem horribilem, cademque vereri:
 Atque hæc fixa gravi fato, ac fundata teneri,
 Ni post excisum ad columen formata decore

San-

Sancta Jovis species claros spectaret in ortus:
 Tum fore, ut occultos populus, sanctusque senatus
 Cernere conatus posset, si solis ad ortum
 Conversa, inde patrum sedes, populique videret.
 Hæc tardata diu species, multumque morata,
 Consule te tandem celsa est in sede locata:
 Atque una fixi ac signati temporis hora,
 Jupiter ex celsa clarabat sceptræ columna:
 Ac clades patriæ flamma ferroque parata,
 Vocibus Allobrogum patribus populoque patebat.
 Rite igitur veteres, quorum monumenta tenetis,
 Qui populos, urbesque modo ac virtute regebant;
 Rite etiam vestri, quorum pietasque fidesque
 Præstitit, ac longe vicit sapientia cunctos,
 Præcipue ingenti coluerunt numine divos.
 Hæc adeo penitus cura videre sagaci,
 Otia qui studiis læti tenere decoris,
 Inque Academia umbrifera, nitidoque Lyceo
 Fuderunt claras fecundi pectoris artes.
 E quibus ereptum primo jam a flore juventæ,
 Te patria in media virtutum mole locavit.
 Tu tamen anxiferas curas requiete relaxas,
 Quod patriæ voces studiis nobisque sacraſti.

NON. Atque animo pendens noctis eventa timebat.

L I B. III.

CIC. *Att. II. 3.*] Interea cursus, quos prima a parte juventæ,
 Quosque adeo consul virtute, animoque petisti,
 Hos retine, atque auge famam, laudemque bonorum.

¹ *Noctis eventa*] Scripserat fortasse Cicero, *nocturna eventa*. Atque huc etiam, nisi fallor, traducenda est alia ejusdem Nonii Marcelli facinia, de qua Tomo nostro VI. pag. 613. *Oliocetus*.

² *Laudemque*] *Alli, laudesque*.

DE SUIS TEMPORIBUS.

CIC. *Off. I. 22.*] ² Cedant arma togæ; concedat laurea
³ linguæ.
 QUINT.] ² O fortunatam natam me consule Romam!

¹ Quidam existimant titulo duntaxat hos tres libros differre ab illis tribus de suo Consulatū. Quod fecus tamen videtur *Fam. I. 9.* Sed & hæc fuit ejusdem forte operis inscriptio: *De suorum consiliorum rationibus*. Vide Tomo nostro III. pag. 599. & laudatum Dionis locum Tomo VII. pag. 38.

² Versus hujusce sententiam multi criminabantur, quibus respondit Cicero, *Off. I. 22. Pison. 92. Phil. II. 8.*

³ *Lingua*] *Pro lingue*, alii habent *loqui*. Vide, si vacat, G. J. Vossii annotationem in hunc locum, Tomo nostro III. pag. 290.

⁴ *O fortunatam*] Posteriores hanc versum irridet Juvenalis, X. 123. Illud *fortunatam natam* Quintilianus, IX. 4. ajebat *Ciceroni excidisse*. Quod contra studio quæritum censent Gifanius, in *Lucret.* & Turæbus, *Adv. vers. VII. 19.*

T A M E L A S T I S.

Elegia.

SERVIUS. Jam mare Tyrrhenum longe penitusque palumbes Reliquit.

¹ *Tamelasius*] Et titulus & fragmentum hujus Elegiæ ex Servio desumptum est, qui scribens in illud Virgillii *Eclog. 1. Rauce sua cura palumbes*, citat manifeste Ciceronem in hac Elegia, verbaque adfert, quæ nos inter fragmenta reposuimus. Notandum tamen va-

rie Elegiæ nomen scribi a descriptoribus Servii. Quidam enim *Tamelasium* scribant, uti a nobis quidem descripta est. Quidam *Thamelasium*, quidam etiam *Telemasium*. Patricius. Varie describi, quid mirum in voce ignota?

V E R S A E X H O M E R O.

AUG. *Civit. V. 8.*] Tales sunt hominum mentes, quali pater ipse Jupiter auctiferas lustravit lumine terras.

¹ Cic. *Fin. V. 18. Veri*, inquit, *quædam Homeri*. Extant frustra, *Fin. V. 18. Divin. II. 30.* Quæ loca cum longiuscula sint,

piget hic describere. Duo præterea versus ab Augustino laudati, quos hic representamus, pertinent ad *Odyss. XVIII. 135.*

JOCULARIS LIBELLUS.

QVINT. VIII. 6.] ¹ Fundum Varro vocat, quem pos-
sim mittere funda,
Ni tamen exciderit, qua cava funda patet.

¹ *Fundum*] Varro *fundam* appellatum esse censuit a *funda*. Itaque Cicero joculariter, extenuando hyperbolicos, quasi fundus sit tam exiguus & parvus, ut more lapidis possit projici. *Pseudo-Turnebus, in Quinil.*

VIII. 6. Videtur aliter intelligere Franc. Vassor, lib. de Epigr. cap. 21. Hoc autem epigramma Vossius in Etymol. verbo *Fundus*, opinatur potius Laurei Tullii esse, quam Ciceronis.

FRAG-

FRAGMENTA

LIBRORUM INCERTORUM.

D. AVG. *epist. 1.*] ² Nullum unquam verbum, quod revocare vellet, emisit.

Lib. 11. contra Pelag.] ³ De plebeja face sellulariorum.

Lib. 1v. contra eundem.] ⁴ Eorum quippe opinioni convenienter ait quodam loco Tullius, se non putare idem esse arietis, & P. Africani bonum.

De civ. lib. v. cap. 2.] Hippocrates, nobilissimus medicus,

A a 2 scri-

¹ *Librorum incertorum*] Esse hæc quidem Ciceronis tam certum est, quam quod maxime. Cæterum quo pertineant, & ad quem Ciceronis librum referantur, cum divinare nec valde promptum, nec nimis etiam tutum esset, omnia sub inscriptione eorum, quæ ad libros incertos pertineant, comprehendere libuit.

Itaque nullum etiam in his certum ordinem tenere potuimus: illum duntaxat secuti sumus, qui est ex eorum auctorum nominibus, eorumque libris, qui hæc ad nostram usque ætatem, in tantis imperitorum mutationibus, conservarunt. *Patricius*. Quod statim assertit *Patricius*: *Esse hæc Ciceronis, tam certum est, quam quod maxime*; potest nimis affirmate dictum videri. Unde enim corrasam hanc habemus farraginem? E libris veterum, a quibus laudatur Cicero, aut, si volumus, citatur. At quis prætere ausit, nihil accidisse illis, quale humanis fere conditio? putasse nunquam, se apud Ciceronem vidisse, quod apud alium viderant? nunquam memorie factum vitio, ut Tullianis vocibus alias supponerent? Libros quidem si habuissent prædentes, non Ciceronem universe, sed, iudicatio libro, appellassent. Cur autem non fecerint, quod sæpe fit, ut sensum tenere voluerint, non verba, ut quæ in eandem sententiam Cicero variis locis dixerat, in unum cogerent? quæ breviter contraxerat, copiosius dilatarent? Ipsi denique Fragmentorum sarcinatores multa, quæ certis ex orationibus ac libris petita esse constat, in hanc *Incertorum* classem conjecere, tantummodo quia laudatores librum non designant. Quæ

re nemo miretur, quod *Graeviana* brevior hæc sit collectio. *Olivetus*.

² *Nullum unquam verbum*] Hoc fragmentum auctius refertur ab aliis. Nos tamen pleraque non tam Ciceronis quam Augustini ad Ciceronem alludentis esse judicantes, quod Augustini esse credidimus, induximus; quod Ciceronis, reposuimus. Recte autem fecisse nos, is profecto iudicabit, qui epistolam ipsam Augustini legerit; ex qua hæc sunt sumpta. Mirum autem ni hæc dicantur de Cætone, & ad librum de laude M. Cætonis pertineant. *Patric.*

³ *De plebeja face sellulariorum*] Puto sellularios opifices esse a sella dictos, in qua sedentes quotidianum quæstum exercebant. Cicero, orat. in Catil. IV. *Nulli sunt, inquit, inventi, tam aut fortuna miseri, aut voluntate periti, qui non ipsum solum solum, atque operis, & quæstus quotidiani locum...* *Sellularium esse velint*. Sellulariorum nomine utitur etiam *Livius* lib. III. *Opificum quoque vulgus*, inquit, & *sellularii*, minime nullius idoneum genus. Idem.

⁴ *Eorum quippe opinioni*] Omnino, nisi admodum fallor, fragmentum hoc extare ad verbum, apud Ciceronem ipsum existimo, iis quidem in libris qui hodieque extant: sed locus non succurrit. Similem tantum huic adferre possum hoc tempore, illum qui est V. Tusc. sub finem. *Polyphemum Homerum*, inquit Cicero, cum immàncium feruntque *finisset*, cum arcece etiam colloquantem fecit, *ejusque laudantem fortunæ, &c. Idem*.